

CUPRINS

FIȘA NR. 1. NOȚIUNEA, FAZELE ȘI ETAPELE PROCESULUI CIVIL. NORMELE DE DREPT PROCESUAL CIVIL	1
I. NOȚIUNEA, FAZELE ȘI ETAPELE PROCESULUI CIVIL	1
II. NORMELE DE DREPT PROCESUAL CIVIL	2
FIȘA NR. 2. PRINCIPIILE PROCESULUI CIVIL	6
I. DREPTUL LA UN PROCES ECHITABIL, ÎN TERMEN OPTIM ȘI PREVIZIBIL	6
II. PRINCIPIUL DISPONIBILITĂȚII	8
III. PRINCIPIUL CONTRADICTORIALITĂȚII	12
IV. ROLUL JUDECĂTORULUI ÎN AFLAREA ADEVĂRULUI	14
V. PRINCIPIUL LEGALITĂȚII	19
VI. PRINCIPIUL EGALITĂȚII	19
VII. DREPTUL LA APĂRARE	20
VIII. PRINCIPIUL ORALITĂȚII DEZBATERILOR	21
IX. PRINCIPIUL PUBLICITĂȚII	22
X. PRINCIPIUL CONTINUITĂȚII	23
XI. PRINCIPIUL NEMIJLOCIRII	23
XII. PRINCIPIUL BUNEI-CREDINȚE	24
XIII. LIMBA DESFĂȘURĂRII PROCESULUI	25
FIȘA NR. 3. ACȚIUNEA CIVILĂ	26
I. NOȚIUNEA ȘI TRĂSĂTURILE ACȚIUNII CIVILE	26
II. CONDIȚIILE DE EXERCITARE A ACȚIUNII CIVILE	26
1. Considerații introductive	26
2. Formularea unei pretenții	27
3. Interesul	28
4. Capacitatea procesuală	29
5. Calitatea procesuală	34
III. CLASIFICAREA CERERILOR ÎN JUSTIȚIE	41
FIȘA NR. 4. PARTICIPANȚII LA PROCESUL CIVIL	50
I. INSTANȚA	50
1. Compunerea și constituirea instanței	50

2. Incidentele procedurale privind compunerea sau constituirea instanței	54
2.1. Incompatibilitatea	54
2.2. Alte incidente procedurale referitoare la alcătuirea instanței	66
II. PĂRȚILE ÎN PROCESUL CIVIL	67
1. Aspecte generale	67
2. Coparticiparea procesuală	71
3. Participarea terților la judecată	74
3.1. Considerații introductive	74
3.2. Intervenția voluntară	75
3.3. Intervenția forțată	89
3.3.1. Chemarea în judecată a altor persoane	89
3.3.2. Chemarea în garanție	95
3.3.3. Arătarea titularului dreptului	102
3.3.4. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane	104
4. Reprezentarea convențională a părților în procesul civil	107
5. Participarea Ministerului Public în procesul civil	112
FIȘA NR. 5. COMPETENȚA	116
I. NOȚIUNE ȘI CLASIFICARE	116
II. COMPETENȚA GENERALĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	118
III. COMPETENȚA MATERIALĂ	128
IV. COMPETENȚA TERITORIALĂ	153
1. Noțiune. Clasificare. Natura juridică a normelor	153
2. Competența teritorială de drept comun	153
3. Competența teritorială alternativă (facultativă)	155
4. Competența teritorială exclusivă (excepțională)	163
V. INCIDENTE PROCEDURALE PRIVITOARE LA INSTANȚA SESIZATĂ	172
1. Întinderea competenței instanței sesizate	172
1.1. Competența instanței sesizate de reclamant în privința excepțiilor și apărărilor invocate în cursul procesului	172
1.2. Competența instanței sesizate prin cererea principală în privința incidentelor de procedură	174
1.3. Prorogarea competenței	175
2. Mijloacele procedurale de invocare a necompetenței	184

FIȘA NR. 6. ACTELE DE PROCEDURĂ	193
I. ACTELE DE PROCEDURĂ	193
II. NULITATEA ACTELOR DE PROCEDURĂ CIVILĂ	199
FIȘA NR. 7. CITAREA ȘI COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ	210
I. REGULI GENERALE	210
II. CITAȚIA	213
III. PERSOANELE CARE URMEAZĂ A FI CITATE ȘI LOCUL CITĂRII	215
IV. ORGANELE COMPETENTE ȘI MODALITĂȚILE DE COMUNICARE	220
V. ÎNMÂNAREA CITAȚIEI ȘI A ALTOR ACTE DE PROCEDURĂ	222
VI. VERIFICAREA PROCEDURII DE COMUNICARE A ACTELOR DE PROCEDURĂ	227
VII. INVOCAREA ȘI ÎNLĂTURAREA NEREGULARITĂȚILOR PRIVIND CITAREA	229
FIȘA NR. 8. TERMENELE PROCEDURALE	230
FIȘA NR. 9. ETAPA SCRISĂ LA JUDECATA ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ	244
I. CONSIDERAȚII GENERALE	244
II. CEREREA DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ	244
III. INTRODUCEREA CERERII DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ ȘI CONSTITUIREA DOSARULUI	260
IV. PROCEDURA (VERIFICĂRII ȘI) REGULARIZĂRII CERERII DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ	261
V. FIXAREA PRIMULUI TERMEN DE JUDECATĂ ȘI MĂSURILE PENTRU PREGĂTIREA JUDECĂȚII	269
VI. ÎNTÂMPINAREA	271
VII. CEREREA RECONVENȚIONALĂ	275
VIII. MĂSURILE ASIGURĂTORII	280
1. Considerații introductive	280
2. Sechestrul asigurator	281
3. Poprirea asiguratorie	285
4. Sechestrul judiciar	286
FIȘA NR. 10. ETAPA CERCETĂRII PROCESULUI	289
I. CONSIDERAȚII GENERALE CU PRIVIRE LA ETAPA CERCETĂRII PROCESULUI CIVIL	289
II. ȘEDINȚA DE JUDECATĂ	292
III. PRIMUL TERMEN DE JUDECATĂ	298
IV. ÎNCHEIERILE DE ȘEDINȚĂ	302

FIȘA NR. 11. EXCEPȚIILE PROCESUALE	306
I. DEFINIȚIA, NATURA JURIDICĂ ȘI CARACTERISTICILE EXCEPȚIILOR PROCESUALE	306
II. CLASIFICAREA EXCEPȚIILOR PROCESUALE	307
1. Excepții de procedură și excepții de fond	307
2. Excepții dilatorii și excepții peremptorii	308
3. Excepții absolute și excepții relative. Invocarea excepțiilor procesuale	309
III. PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A EXCEPȚIILOR PROCESUALE	312
FIȘA NR. 12. PROBELE	315
I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND PROBELE ÎN PROCESUL CIVIL	315
II. REGULI COMUNE REFERITOARE LA ADMISIBILITATEA, ADMINISTRAREA ȘI APRECIEREA PROBELOR	320
III. ASIGURAREA PROBELOR	327
IV. PROBA PRIN ÎNSCRISURI	329
V. PROBA CU MARTORI (PRIN DECLARAȚIILE MARTORILOR)	352
VI. PROBA PRIN RAPORTUL DE EXPERTIZĂ	365
VII. MIJLOACELE MATERIALE DE PROBĂ	373
VIII. CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI	376
IX. MĂRTURISIREA	378
X. PREZUMȚIILE	384
FIȘA NR. 13. INCIDENTE PROCEDURALE CARE POT APĂREA ÎN CURSUL JUDECĂȚII	389
I. SUSPENDAREA JUDECĂȚII	389
II. PERIMAREA	403
FIȘA NR. 14. ACTELE PROCESUALE DE DISPOZIȚIE ALE PĂRȚILOR	412
I. CONSIDERAȚII GENERALE	412
II. DESISTAREA	413
1. Renunțarea la judecată	413
2. Renunțarea la dreptul subiectiv	417
III. ACHIESAREA	418
1. Achiesarea pârâtului la pretențiile reclamantului	418
2. Achiesarea la hotărârea pronunțată	419
IV. TRANZACȚIA JUDICIARĂ	421
FIȘA NR. 15. ETAPA DEZBATERILOR ÎN FOND	425

FIȘA NR. 16. ETAPA DELIBERĂRII ȘI PRONUNȚĂRII HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI	428
I. DELIBERAREA	428
II. PRONUNȚAREA HOTĂRÂRII	433
FIȘA NR. 17. HOTĂRÂREA JUDECĂTOREASCĂ	435
I. NOȚIUNEA ȘI CLASIFICAREA HOTĂRÂRIILOR JUDECĂTOREȘTI	435
II. FORMA ȘI CONȚINUTUL HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI	437
III. REDACTAREA, SEMNAREA ȘI COMUNICAREA HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI	441
IV. TERMENUL DE GRAȚIE	444
V. CHELTUIELILE DE JUDECATĂ	445
VI. EFECTELE HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI	450
1. Enumerarea efectelor hotărârii judecătorești	450
2. Autoritatea de lucru judecat	451
3. Puterea executorie a hotărârii judecătorești. Executarea provizorie	456
VII. ÎNDREPTAREA HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI	458
VIII. LĂMURIREA HOTĂRÂRII ȘI ÎNLĂTURAREA DISPOZIȚIILOR CONTRADICTORII	460
IX. COMPLETAREA HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI	461
FIȘA NR. 18. REGULILE GENERALE PRIVIND CĂILE DE ATAC	463
I. NOȚIUNEA ȘI CLASIFICAREA CĂILOR DE ATAC	463
II. REGULI GENERALE PENTRU FOLOSIREA CĂILOR DE ATAC	465
FIȘA NR. 19. APELUL	472
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI	472
II. FORMELE APELULUI	472
III. OBIECTUL APELULUI	475
IV. SUBIECTELE APELULUI	478
V. INSTANȚA COMPETENTĂ	481
VI. TERMENUL DE APEL	481
VII. CEREREA DE APEL ȘI EFECTELE EI	485
1. Cuprinsul și timbrarea cererii de apel	485
2. Efectele cererii de apel	488
VIII. DEPUNEREA CERERII DE APEL. REGULARIZAREA CERERII DE APEL. PREGĂTIREA JUDECĂȚII APELULUI LA INSTANȚA DE APEL	495
IX. JUDECAREA APELULUI	498
X. SOLUȚIILE PE CARE LE PRONUNȚĂ INSTANȚA DE APEL	501

FIȘA NR. 20. RECURSUL (OBIECTUL RECURSULUI ȘI TERMENUL DE RECURS)	507
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI	507
II. OBIECTUL RECURSULUI	507
III. TERMENUL DE RECURS	513
FIȘA NR. 21. CONTESTAȚIA ÎN ANULARE	518
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI. FELURILE CONTESTAȚIEI ÎN ANULARE	518
II. CONTESTAȚIA ÎN ANULARE DE DREPT COMUN (OBIȘNUITĂ)	518
III. CONTESTAȚIA ÎN ANULARE SPECIALĂ	521
IV. PROCEDURA DE JUDECATĂ A CONTESTAȚIEI ÎN ANULARE	526
FIȘA NR. 22. REVIZUIREA	533
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI	533
II. OBIECTUL REVIZUIRII	533
III. MOTIVELE DE REVIZUIRE	535
IV. PROCEDURA DE JUDECATĂ A REVIZUIRII	546
FIȘA NR. 23. SESIZAREA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ÎN VEDEREA PRONUȚĂRII UNEI HOTĂRĂRI PREALABILE PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT	556
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI. NATURĂ JURIDICĂ	556
II. CONDIȚII DE ADMISIBILITATE. PROCEDURA DE JUDECATĂ	556
FIȘA NR. 24. PROCEDURA NECONTENCIOASĂ JUDICIARĂ	562
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI	562
II. PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A CERERII	562
III. APLICAȚII ALE PROCEDURII NECONTENCIOASE	565
FIȘA NR. 25. PROCEDURA DIVORȚULUI	568
I. CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE	568
II. PROCEDURA JUDICIARĂ A DIVORȚULUI	568
1. Instanța competentă. Sesizarea instanței	568
2. Particularități privind faza judecătorească	572
3. Hotărârea de divorț	577
4. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	580
III. DIVORȚUL PRIN ACORDUL SOȚILOR PE CALE ADMINISTRATIVĂ SAU PRIN PROCEDURĂ NOTARIALĂ	582

FIȘA NR. 26. ORDONANȚA PREȘEDINȚIALĂ	585
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI	585
II. CONDIȚIILE (SPECIALE) DE ADMISIBILITATE	585
III. PROCEDURA DE SOLUȚIONARE	589
IV. SFERA DE APLICARE A ORDONANȚEI PREȘEDINȚIALE	592
FIȘA NR. 27. ORDONANȚA DE PLATĂ	598
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI	598
II. CONDIȚII (SPECIALE) DE ADMISIBILITATE	598
III. PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A ORDONANȚEI DE PLATĂ	601
IV. CEREREA ÎN ANULARE	606
FIȘA NR. 28. PROCEDURA CU PRIVIRE LA CERERILE DE VALOARE REDUSĂ	608
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI. CARACTERUL PROCEDURII. NATURĂ JURIDICĂ	608
II. CONDIȚII (SPECIALE) DE ADMISIBILITATE	608
III. SESIZAREA INSTANȚEI. PROCEDURA DE JUDECATĂ	610
FIȘA NR. 29. PROCEDURA EVACUĂRII DIN IMOBILELE FOLOSITE SAU OCUPATE FĂRĂ DREPT	614
I. NOȚIUNE. CARACTERUL PROCEDURII. SEDIUL MATERIEI	614
II. CONDIȚII DE EXERCITARE	614
III. PROCEDURA DE SOLUȚIONARE	618
IV. MĂSURI SPECIALE PRIVIND FOLOSINȚA UNUI IMOBIL	621
FIȘA NR. 30. PARTAJUL JUDICIAR	623
I. NOȚIUNEA DE PARTAJ. FELURI. REGLEMENTAREA PARTAJULUI JUDICIAR	623
II. PĂRȚILE ÎN PARTAJUL JUDICIAR. INSTANȚA COMPETENTĂ. CEREREA DE PARTAJ	624
III. PARTAJUL PRIN BUNĂ ÎNVOIALĂ ÎN CADRUL PROCESULUI. SUSPENDAREA PRONUNȚĂRII PARTAJULUI	631
IV. PROCEDURA PARTAJULUI JUDICIAR	632
V. SOLUȚIILE PE CARE LE POATE PRONUNȚA INSTANȚA SESIZATĂ CU CEREREA DE PARTAJ	638
FIȘA NR. 31. PĂRȚILE ÎN FAZA EXECUTĂRII SILITE	642
I. CONDIȚIILE PENTRU A FI PARTE ÎN FAZA DE EXECUTARE SILITĂ	642
II. COPARTICIPAREA PROCESUALĂ ÎN FAZA DE EXECUTARE SILITĂ	651
III. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PĂRȚILOR ÎN FAZA DE EXECUTARE SILITĂ	658
IV. CHELTUIELILE DE EXECUTARE	660

FIȘA NR. 32. EXECUTORUL JUDECĂTORESC. INSTANȚA DE EXECUTARE	663
I. EXECUTORUL JUDECĂTORESC	663
1. Organele de executare. Îndatoririle executorului judecătoresc	663
2. Recuzarea și abținerea executorului judecătoresc. Înlocuirea executorului judecătoresc	665
3. Competența executorului judecătoresc	666
4. Actele executorului judecătoresc	669
II. INSTANȚA DE EXECUTARE	671
FIȘA NR. 33. TITLURILE EXECUTORII	673
I. NOȚIUNEA DE „TITLU EXECUTORIU”	673
II. CATEGORIILE DE TITLURI EXECUTORII	674
1. Hotărârile judecătorești și cele emise de alte organe cu activitate jurisdicțională	674
2. Titlurile executorii care nu sunt emise de organe cu activitate jurisdicțională	678
FIȘA NR. 34. ÎNCUVIINȚAREA EXECUTĂRII SILITE ȘI ÎNȘTIINȚAREA PREALABILĂ A DEBITORULUI	682
I. ÎNCUVIINȚAREA EXECUTĂRII SILITE	682
1. Sesizarea executorului judecătoresc	682
2. Procedura de soluționare a cererii de executare	684
II. ÎNȘTIINȚAREA PREALABILĂ A DEBITORULUI	688
FIȘA NR. 35. PRESCRIȚIA DREPTULUI DE A OBȚINE EXECUTAREA SILITĂ	691
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI. CARACTERUL NORMELOR	691
II. EFECTUL PRESCRIȚIEI DREPTULUI DE A OBȚINE EXECUTAREA SILITĂ	691
III. TERMENUL DE PRESCRIȚIE	692
IV. CURSUL PRESCRIȚIEI DREPTULUI DE A OBȚINE EXECUTAREA SILITĂ	693
V. REPUNEREA ÎN TERMENUL DE PRESCRIȚIE	697
FIȘA NR. 36. CONTESTAȚIA LA EXECUTARE	700
I. NOȚIUNE. SEDIUL MATERIEI. NATURĂ JURIDICĂ	700
II. OBIECTUL CONTESTAȚIEI LA EXECUTARE	700
III. SUBIECTELE CONTESTAȚIEI LA EXECUTARE	705
IV. COMPETENȚA DE SOLUȚIONARE A CONTESTAȚIEI LA EXECUTARE	706
V. TERMENUL DE EXERCITARE A CONTESTAȚIEI LA EXECUTARE	707
VI. PROCEDURA DE JUDECATĂ A CONTESTAȚIEI LA EXECUTARE	710

FIȘA NR. 5

COMPETENȚA

I. Noțiune și clasificare

Noțiune	– este aptitudinea recunoscută de lege unei instanțe judecătorești sau unui alt organ cu activitate jurisdicțională de a judeca un anumit litigiu; – competența se raportează la instanța judecătorească sau la un alt organ cu activitate jurisdicțională, nu la judecător și nici la secțiile sau completurile specializate ale unei instanțe; • pe cale de consecință, regulile de repartizare a cauzelor în cadrul aceleiași instanțe, între secțiile sau, după caz, completurile specializate nu constituie norme de competență, ci norme de organizare judecătorească;• în mod excepțional, în cazurile în care legea stabilește în mod expres competența unei anumite secții sau a unui anumit complet specializat din cadrul unei instanțe, nerespectarea acestor norme va fi invocată prin mijloacele procedurale prevăzute de lege pentru încălcarea normelor referitoare la competență, respectiv excepția de necompetență, căile de atac de reformare și contestația în anulare;• totodată, art. 136 alin. (1) și (4) C.proc.civ. prevede expres posibilitatea aplicării prin asemănare a dispozițiilor referitoare la excepția de necompetență și la conflictul de competență și în cazul secțiilor specializate și al completurilor specializate ale aceleiași instanțe judecătorești.
Clasificare	A. După cum delimitarea se face prin raportare la organe din sisteme diferite ori la organe din cadrul aceluiași sistem 1. competența generală; 2. competența jurisdicțională, care, prin raportare la delimitarea între instanțe judecătorești de grad diferit sau între instanțe de același grad, se clasifică în: • competență materială, în cadrul căreia se distinge între: a) competența materială <i>funcțională</i> (se stabilește după felul atribuțiilor ce revin fiecărei categorii de instanțe);b) competența materială <i>procesuală</i> (se stabilește în funcție de obiectul, natura sau valoarea litigiului);• competență teritorială, care poate fi de trei feluri: a) competența teritorială <i>de drept comun</i> (când cererea se introduce la instanța de la domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului, însă părțile ar putea conveni să se judece și la o altă instanță de același grad);b) competența teritorială <i>alternativă sau facultativă</i> (în cazul în care reclamantul are posibilitatea să aleagă între două sau mai multe instanțe deopotrivă competente);

c) competența teritorială *exclusivă sau excepțională* (când cererea trebuie introdusă la o anumită instanță, iar părțile nu ar putea conveni să se judece la o altă instanță).

B. În funcție de caracterul normelor care reglementează competența

1. competența absolută (este reglementată de norme juridice de ordine publică);

- au caracter absolut: competența generală, competența materială și competența teritorială exclusivă;

2. competența relativă (este reglementată de norme juridice de ordine privată);

- *ca regulă generală*, are caracter relativ numai competența teritorială în pricinile privitoare la bunuri și la alte drepturi de care părțile pot să dispună, cu excepția cazurilor în care competența teritorială este exclusivă (deci competența teritorială de drept comun și competența teritorială alternativă);

Pot exista și cazuri de competență teritorială alternativă stabilite prin norme de ordine publică; *spre exemplu*, în materia stabilirii filiației, competența teritorială este alternativă [art. 113 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.], dar, nefiind vorba de o pricină privitoare la bunuri sau la alte drepturi de care părțile pot dispune, competența este de ordine publică (exclusivă).

– importanța clasificării:

- normele de competență absolută sunt obligatorii atât pentru părți, cât și pentru instanță;
- încălcarea normelor de competență absolută poate fi invocată de oricare dintre părți, chiar și de reclamantul care a sesizat instanța necompetentă, de instanță din oficiu, precum și de procuror, dacă participă la proces;
- nesocotirea normelor de competență relativă poate fi invocată numai de pârât; astfel, dacă necompetența nu este de ordine publică, nu va putea cere declararea necompetenței:
 - a) partea care a făcut cererea la o instanță necompetentă [art. 130 alin. (4) C.proc.civ.];
 - b) procurorul, indiferent de forma de participare la procesul civil;
 - c) instanța, care, dacă ar constata că este necompetentă relativ, nu va putea să își decline competența din oficiu;
- necompetența generală a instanțelor judecătorești (precum și necompetența internațională a instanțelor române) poate fi invocată în orice stare a pricinii, inclusiv direct în căile de atac [art. 130 alin. (1) C.proc.civ.];
- necompetența materială și teritorială de ordine publică trebuie invocată la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe și pot pune concluzii [art. 130 alin. (2) C.proc.civ.];
- necompetența de ordine privată poate fi invocată prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe și pot pune concluzii [art. 130 alin. (3) C.proc.civ.], sub sancțiunea decăderii pârâtului din dreptul de a mai invoca această încălcare a dispozițiilor de competență relativă.

II. Competența generală a instanțelor judecătorești

Principiul stabilirii competenței generale a instanțelor judecătorești	– conform acestui principiu, în materie civilă <i>lato sensu</i>, litigiile civile sunt de competența instanțelor judecătorești, dacă legea nu prevede altfel; – în cazurile în care legea dă altor organe cu atribuții jurisdicționale din afara sistemului instanțelor judecătorești competența de a soluționa cauze civile, instanțelor judecătorești le revine competența de a controla hotărârile pronunțate de aceste organe; <i>Spre exemplu:</i> ▪ în materie de mărci, contestația exercitată împotriva hotărârii comisiei de contestații din cadrul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (O.S.I.M.) este de competența Tribunalului București; ▪ plângerea împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de îndeplinire a unui act notarial, precum și plângerea împotriva actului constatator al refuzului executorului judecătoresc de a efectua un act de competența sa, altul decât punerea în executare a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii, sunt de competența judecătoriei etc. <i>Precizare:</i> Pentru cazurile în care nicio normă specială nu ar prevedea posibilitatea unei anumite instanțe judecătorești de a exercita controlul judecătoresc asupra hotărârilor altor organe cu activitate jurisdicțională, se vor aplica dispozițiile art. 6 alin. (2) și (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, potrivit căroră „Actele administrative susceptibile, potrivit legii organice, să facă obiectul unei jurisdicții speciale administrative pot fi atacate la instanța de contencios administrativ, cu respectarea dispozițiilor art. 7 alin. (1) din același act normativ (cu parcurgerea procedurii prealabile – <i>n.n.</i>), dacă partea înțelege să nu exercite procedura administrativ-jurisdicțională. Actul administrativ-jurisdicțional pentru care, prin lege organică specială, se prevede o cale de atac în fața unei alte jurisdicții administrative speciale poate fi atacat direct la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la comunicare, dacă partea înțelege să renunțe la calea administrativ-jurisdicțională de atac”.
Competența în materia controlului de constituționalitate	– competența realizării controlului de constituționalitate aparține Curții Constituționale (art. 146 din Constituție și Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată); – în materie de control de constituționalitate, Curtea Constituțională (art. 146 din Constituție, art. 11 și art. 27 din Legea nr. 47/1992, republicată): • se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției; • se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau a altor acorduri internaționale, înainte de ratificarea acestora de Parlament, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;

- se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori;
 - hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele în vigoare, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial, precum și a celor ridicate direct de Avocatul Poporului;
 - soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, la cererea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a primului-ministru sau a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii;
 - hotărăște asupra contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic;
- precizări cu privire la *excepția de neconstituționalitate*:
- nu poate fi invocată decât în fața instanțelor judecătorești, astfel cum acestea sunt definite de art. 126 alin. (1) din Constituție și de Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, și în fața instanțelor de arbitraj; *de lege lata*, excepția de neconstituționalitate nu poate fi invocată în fața altor organe cu activitate jurisdicțională;
 - poate fi invocată de părți, de instanța judecătorească sau de cea arbitrală, de procuror în fața instanței de judecată, atunci când participă la proces, precum și de Avocatul Poporului;
 - ordonanțele pot fi atacate pe calea excepției de neconstituționalitate numai până în momentul în care se adoptă legea de aprobare sau de respingere de către Parlament; în cazul în care ordonanța nu a fost atacată până la momentul adoptării legii sau dacă excepția a fost respinsă, neconstituționalitatea se poate invoca numai în temeiul art. 146 lit. a) din Constituție, înainte de promulgarea legii de admitere sau de respingere a ordonanței; după promulgarea legii de aprobare a ordonanței, excepția va putea fi din nou invocată, dar ea va viza, de această dată, legea;
 - obiectul excepției de neconstituționalitate îl poate face o lege sau o ordonanță ori o dispoziție dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia;
CCR, Decizia nr. 766/2011 (M. Of. nr. 549 din 3 august 2011): sintagma „în vigoare” trebuie înțeleasă „în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare”.
 - dacă se solicită aplicarea unei norme juridice cuprinse într-un *act normativ adoptat înainte de intrarea în vigoare a Constituției din 1991*, instanța urmează a verifica dacă norma respectivă mai este în vigoare sau a fost abrogată de dispozițiile constituționale; competența constatării abrogării unei legi anterioare Constituției, din cauza contrarietății cu prevederile legii fundamentale aparține și Curții Constituționale, însă, în această calitate, competența Curții Constituționale are un caracter subsidiar față de competența plenară a instanțelor judecătorești de a constata că o lege anterioară Constituției contravine dispozițiilor acesteia și, deci, este abrogată, în sensul că, dacă instanța constată că legea preconstituțională este abrogată, nu

	mai intervine competența Curții Constituționale, aceasta din urmă fiind antrenată numai în cazul în care instanța judecătorească a considerat legea în vigoare sau nu s-a pronunțat asupra problemei respective; • dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la expirarea unui termen de 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției; pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept; • competența de a se pronunța asupra <i>constituționalității actelor cu caracter normativ de o forță juridică inferioară legilor și ordonanțelor</i>, cum ar fi hotărârile Guvernului, ordinele miniștrilor etc., nu aparține Curții Constituționale, ci instanțelor judecătorești, în temeiul plenitudinii lor de competență; verificarea conformității actelor administrative respective cu Constituția, ca, de altfel, și cu celelalte acte normative de o forță juridică superioară poate fi făcută <i>pe cale principală</i>, în cadrul procedurii contenciosului administrativ, declanșată în urma sesizării celui vătămat în drepturile sale; dacă actul administrativ are caracter individual, legalitatea acestuia poate fi cercetată oricând, indiferent de data emiterii acestuia, și <i>pe cale incidentală</i> (prin invocarea excepției de nelegalitate), în cadrul unui alt proces, din oficiu sau la cererea părții interesate [art. 4 alin. (1) din Legea nr. 554/2004]; • sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere, care va cuprinde punctele de vedere ale părților și opinia instanței asupra excepției, fiind însoțită de dovezile propuse și depuse de părți; dacă excepția a fost invocată din oficiu de către instanță, încheierea trebuie motivată și va mai cuprinde susținerile părților, precum și dovezile necesare; • sesizarea Curții cu excepția de neconstituționalitate <i>nu atrage suspendarea de drept</i> a judecării în perioada soluționării excepției de neconstituționalitate, astfel că, dacă procesul în care s-a invocat excepția se finalizează, hotărârea pronunțată de instanță a devenit definitivă, iar, ulterior, Curtea Constituțională se pronunță asupra excepției invocate în cauză, declarând neconstituțională prevederea legală care a făcut obiectul acesteia, hotărârea judecătorească este supusă revizuirii în termen de 3 luni de la data publicării deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I.
Competența în materia contenciosului administrativ	– în materia contenciosului administrativ, este necesar să se facă distincția între: • contenciosul administrativ exercitat de instanțe potrivit <i>procedurii de drept comun</i>; • contenciosul administrativ exercitat de instanțe în temeiul <i>legii speciale de contencios</i>; • contenciosul administrativ exercitat de <i>jurisdicții speciale administrative</i>, cu posibilitatea atacării hotărârilor acestora la instanțele judecătorești, pentru a se asigura principiul constituțional al liberului acces la justiție. Competența instanțelor judecătorești ordinare de contencios administrativ – sediul materiei: art. 1 alin. (1) și (2) din Legea nr. 554/2004;

– condițiile de sesizare a instanței în cadrul procedurii de drept comun de contencios administrativ:

1. să fie atacat/atacată un act administrativ unilateral, refuzul nejustificat de a soluționa o cerere ori nesoluționarea în termenul legal a unei cereri;

Act administrativ – actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice; sunt asimilate actelor administrative și contractele încheiate de autoritățile publice care au ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice; prin legi speciale pot fi prevăzute și alte categorii de contracte administrative; se asimilează actelor administrative unilaterale și refuzul nejustificat de a rezolva o cerere referitoare la un drept sau la un interes legitim ori, după caz, faptul de a nu răspunde solicitantului în termenul legal [art. 2 alin. (1) lit. c) și c¹) și alin. (2) din Legea nr. 554/2004, modificat prin Legea nr. 212/2018].

Nesoluționare în termenul legal a unei cereri – faptul de a nu răspunde solicitantului în termen de 30 de zile de la înregistrarea cererii, dacă prin lege nu se prevede alt termen [art. 2 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 554/2004].

Refuz nejustificat de a soluționa o cerere – exprimarea explicită, cu exces de putere, a voinței de a nu rezolva cererea unei persoane; este asimilată refuzului nejustificat și nepunerea în executare a actului administrativ emis ca urmare a soluționării favorabile a cererii sau, după caz, a plângerii prealabile [art. 2 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 554/2004].

2. actul administrativ unilateral să emane de la o autoritate publică;

Autoritate publică – orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public; sunt asimilate autorităților publice persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică [art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 554/2004].

3. actul să fi produs o vătămare unei persoane fizice sau juridice într-un drept al acesteia sau într-un interes legitim privat ori public;

Persoană vătămată – orice persoană titulară a unui drept ori a unui interes legitim, vătămată de o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri; sunt asimilate persoanei vătămate și grupul de persoane fizice, fără personalitate juridică, titular al unor drepturi subiective sau interese legitime private, precum și organismele sociale care invocă vătămarea prin actul administrativ atacat fie a unui interes legitim public, fie a drepturilor și intereselor legitime ale unor persoane fizice determinate [art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 554/2004].

Drept vătămat – orice drept prevăzut de Constituție, de lege sau de alt act normativ, căruia i se aduce o atingere printr-un act administrativ [art. 2 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 554/2004].

Interes legitim privat – posibilitatea de a pretinde o anumită conduită, în considerarea realizării unui drept subiectiv viitor și previzibil, prefigurat [art. 2 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 554/2004].

Interes legitim public – interesul care vizează ordinea de drept și democrația constituțională, garantarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, satisfacerea nevoilor comunitare, realizarea competenței autorităților publice [art. 2 alin. (1) lit. r) din Legea nr. 554/2004].

4. să fie exercitată procedura administrativă prealabilă prevăzută de lege;

Plângere prealabilă – cererea prin care se solicită autorității publice emitente sau celei ierarhic superioare, după caz, reexaminarea unui act administrativ cu caracter individual sau normativ, în sensul revocării sau modificării acestuia [art. 2 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 554/2004].

5. cererea să fie introdusă în termenul de prescripție de 6 luni de la:

a) data comunicării răspunsului la plângerea prealabilă;

b) data comunicării refuzului nejustificat de soluționare a cererii;

c) data expirării termenului de soluționare a plângerii prealabile, respectiv data expirării termenului legal de soluționare a cererii;

d) data expirării termenului prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 554/2004 (de 30 de zile), calculat de la comunicarea actului administrativ emis în soluționarea favorabilă a cererii sau, după caz, a plângerii prealabile;

- pentru motive temeinice, în cazul actului administrativ individual, cererea poate fi introdusă și peste termenul de 6 luni, dar nu mai târziu de un an (termen de decădere) de la data comunicării actului, data luării la cunoștință, data introducerii cererii sau data încheierii procesului-verbal de conciliere, după caz;
- ordonanțele sau dispozițiile din ordonanțe care se consideră a fi neconstituționale, precum și actele administrative cu caracter normativ care se consideră a fi nelegale pot fi atacate oricând (art. 11 din Legea nr. 554/2004, modificat prin Legea nr. 212/2018);

6. actul atacat să nu facă parte din categoria actelor exceptate de lege de la controlul prin intermediul contenciosului administrativ (art. 5 din Legea nr. 554/2004);

– *competența materială* de soluționare a acțiunilor directe de contencios administrativ este împărțită între tribunal și curtea de apel, după cum urmează:

- litigiile privind actele administrative emise sau încheiate de autoritățile publice locale și județene, precum și cele care privesc taxe și impozite, contribuții, datorii vamale, precum și accesorii ale acestora de până la 3.000.000 de lei se soluționează în fond de tribunalele administrativ-fiscale;
- litigiile privind actele administrative emise sau încheiate de autoritățile publice centrale, precum și cele care privesc taxe și impozite, contribuții, datorii vamale, precum și accesorii ale acestora mai mari de 3.000.000 de lei se soluționează în fond de secțiile de contencios administrativ și fiscal ale curților de apel, dacă prin lege organică specială nu se prevede altfel [art. 10 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, modificat prin Legea nr. 212/2018];
- cererile privind actele administrative care au ca obiect sume reprezentând finanțarea nerambursabilă din partea Uniunii Europene se soluționează potrivit criteriului valoric, iar cererile care au ca obiect acte administrative neevaluabile se soluționează potrivit rangului autorității, conform prevederilor art. 10 alin. (1) [art. 10 alin. (1¹) din Legea nr. 554/2004, modificat prin Legea nr. 212/2018];

– *competența teritorială* de soluționare a acțiunii directe de contencios administrativ [art. 10 alin. (3) și (4) din Legea nr. 554/2004, modificat prin Legea nr. 212/2018]:

- aparține exclusiv instanței de la domiciliul sau sediul reclamantului, în cazul acțiunii formulate de reclamantul persoană fizică sau juridică de drept privat;
- aparține exclusiv instanței de la domiciliul sau sediul pârâtului, în cazul acțiunii formulate de reclamantul autoritate publică, instituție publică sau asimilată acestora;
- se va respecta și atunci când acțiunea se introduce în numele reclamantului de orice persoană de drept public sau privat, indiferent de calitatea acestuia din proces;

– recursul împotriva sentințelor pronunțate de tribunalele administrativ-fiscale se judecă de secțiile de contencios administrativ și fiscal ale curților de apel, iar recursul împotriva sentințelor pronunțate de secțiile de contencios administrativ și fiscal ale curților de apel se judecă de Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, dacă prin lege organică specială nu se prevede altfel [art. 10 alin. (2) din Legea nr. 554/2004].

Practică judiciară:

Cum reclamantul din litigiul dedus judecății a înțeles să investească instanța de contencios administrativ cu o acțiune având obiect exclusiv patrimonial, reprezentat de solicitarea de obligare a pârâților, în solidar, la despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin executarea deciziilor de instituire a măsurilor asigurătorii, ulterior anulate de către instanțele de judecată, pe calea contestației la executare, și nu s-a adresat instanței de contencios administrativ cu o cerere în anularea actului administrativ vătămător și repararea pagubei cauzate, reiese că o atare cerere de chemare în judecată nu poate atrage competența instanței de contencios administrativ (*ICCJ, s. I civ., dec. nr. 1904 din 23 noiembrie 2017, www.scj.ro*).

Competența instanțelor judecătorești speciale de contencios administrativ

– sunt exceptate de la controlul pe calea acțiunii directe reglementate de Legea nr. 554/2004 actele administrative pentru modificarea sau desființarea cărora se prevede, prin lege organică, o altă procedură judiciară [art. 5 alin. (2) din Legea nr. 554/2004];

- și în aceste cazuri se rămâne în sfera contenciosului administrativ, deoarece litigiul privește tot un act administrativ, însă atacarea actului nu se face potrivit Legii nr. 554/2004, ci în baza unei alte legi, derogatorii în privința competenței și procedurii de urmat (așa-numitul „recurs paralel”);
- în măsura în care legea specială nu reglementează anumite aspecte, ea se completează cu dispozițiile de drept comun în materia contenciosului administrativ, respectiv cu cele ale Legii nr. 554/2004;

– în aceste cazuri, cererea nu se îndreaptă la secțiile de contencios administrativ de la tribunale, curți de apel sau Înalta Curte de Casație și Justiție, ci la instanțele judecătorești obișnuite (de drept comun, dacă avem în vedere realizarea justiției, dar care, în materia contenciosului administrativ, sunt instanțe de excepție, deci speciale).

Exemple:

- contestațiile în materie electorală, *ca regulă*, sunt de competența judecătoriilor și a tribunalelor;

	▪ în materia fondului funciar, potrivit Legii nr. 18/1991 privind fondul funciar, republicată, sunt de competența judecătoreiei: plângerile împotriva hotărârilor pronunțate de comisiile județene cu privire la contestațiile persoanelor care au cerut reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, în condițiile Capitolului II din Legea nr. 18/1991, precum și cu privire la măsurile stabilite de comisiile locale [art. 53 alin. (2)]; plângerile împotriva ordinului prefectului sau oricărui act administrativ al unui organ administrativ care a refuzat atribuirea terenului sau propunerile de atribuire a terenului, în condițiile prevăzute în Capitolul III din Legea nr. 18/1991 (art. 54); plângerea împotriva măsurilor de punere în aplicare a art. 37 din Legea nr. 18/1991, cu privire la stabilirea dreptului de a primi acțiuni în unitățile agricole de stat, reorganizate în societăți comerciale conform Legii nr. 15/1990 (art. 56); ▪ plângerile împotriva proceselor-verbale de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii sunt de competența exclusivă a judecătoreiei în a cărei circumscripție teritorială a fost săvârșită contravenția [art. 32 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor]. Competența instanțelor judecătorești de a controla soluțiile unor jurisdicții speciale administrative – controlul judecătoresc asupra hotărârilor date de alte organe cu activitate jurisdicțională se asigură, după caz: • de instanța judecătorească prevăzută în mod expres de legea specială; <i>Exemple:</i> ▪ în materie de expropriere, în măsura în care ar fi incidente dispozițiile Legii nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, republicată, hotărârea comisiei, constituită potrivit art. 15 din această lege, poate fi atacată cu contestație la curtea de apel în raza căreia se află imobilul propus a fi expropriat, în condițiile stabilite de art. 20 din aceeași lege și potrivit prevederilor Legii nr. 554/2004; ▪ în materia invențiilor, desenelor și modelelor, mărcilor și indicațiilor geografice, noilor soiuri de plante, controlul judecătoresc este asigurat, de regulă, prin intermediul Tribunalului București (însă, în această materie, anumite litigii sunt de competența instanțelor judecătorești obișnuite) etc. • de instanța competentă de contencios administrativ, în condițiile art. 6 alin. (2) și (3) din Legea nr. 554/2004 referitoare la actele administrativ-jurisdicționale, dacă nu există dispoziții speciale care să prevadă altfel. <i>De exemplu,</i> art. 6 din Legea nr. 554/2004 se aplică în cazul atacării hotărârii Comisiei Centrale de Rechiziții (art. 29 din Legea nr. 132/1997 privind rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public, republicată), deoarece această comisie soluționează o contestație împotriva hotărârii comisiei mixte de rechiziții, fiind deci vorba despre o procedură administrativ-jurisdicțională.
Competența în materia litigiilor de muncă	– <i>ca regulă</i>, aparține instanțelor judecătorești, indiferent că ar fi vorba de un litigiu ce izvorăște din contractul individual de muncă sau de un litigiu în legătură cu contractul colectiv de muncă (de conflicte de drepturi sau de conflicte de interese) – art. 269 C.muncii; art. 199, art. 210 din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată;

– *excepții*:

- Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor; împotriva hotărârilor secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii prin care s-a soluționat acțiunea disciplinară se poate exercita recurs în termen de 15 zile de la comunicare; competența soluționării recursului aparține completului de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție; din completul de 5 judecători nu pot face parte membrii cu drept de vot ai Consiliului Superior al Magistraturii sau judecătorul sancționat disciplinar (art. 51 din Legea nr. 317/2004);
CCR, Decizia nr. 381/2018 (M. Of. nr. 634 din 20 iulie 2018): dispozițiile art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 sunt constituționale doar în măsura în care se interpretează că „recursul” prevăzut de acestea este o cale devolutivă de atac împotriva hotărârilor secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, pronunțate în materie disciplinară.
- Plenul Curții Constituționale are competență exclusivă pentru stabilirea abaterilor disciplinare săvârșite de judecătorii săi, a sancțiunilor și a modului de aplicare a acestora (art. 65 din Legea nr. 47/1992);
- Consiliul de disciplină din cadrul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România judecă acțiunea disciplinară cu privire la abaterile săvârșite de notarii publici; împotriva hotărârii Consiliului de disciplină se poate face contestație la Consiliul Uniunii; hotărârea Consiliului Uniunii poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel București; recursul poate fi declarat de notarul public, respectiv de titularii acțiunii disciplinare prevăzute de lege, în termen de 15 zile de la comunicare [art. 75 alin. (1), (10) și (11) din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată];
- Comisia de disciplină a Baroului judecă, în primă instanță și în complet de 3 membri, abaterile disciplinare săvârșite de avocații din baroul respectiv (cu excepția celor săvârșite de decanii barourilor și de membrii Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România), decizia pronunțată de Comisia de disciplină a Baroului fiind supusă contestației la Comisia centrală de disciplină din cadrul U.N.B.R.; pentru abaterile săvârșite de decanii barourilor și de membrii Consiliului U.N.B.R., competența aparține, ca instanță de fond, Comisiei centrale de disciplină, cu recurs la Consiliul U.N.B.R.; împotriva hotărârilor pronunțate în contestație de Comisia centrală de disciplină, respectiv în recurs de Consiliul U.N.B.R., partea interesată poate formula contestație la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București (art. 87 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, și Statutul profesiei de avocat);
- Consiliul de disciplină al Camerei executorilor judecătorești judecă abaterile săvârșite de către executorii judecătorești; hotărârea Consiliului poate fi atacată, pe calea contestației, la Comisia superioară de disciplină a Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești; hotărârea Comisiei superioare de disciplină este definitivă și poate fi atacată cu contestație la curtea de apel [art. 48 alin. (1) și (5) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată];